

Magdalena Rękas

PODATKOWE INSTRUMENTY WSPIERANIA DZIAŁALNOŚCI INNOWACYJNEJ W POLSCE I INNYCH KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ

1. Wstęp

W dobie globalizacji zdolność kreowania innowacji stała się szczególnie ważnym czynnikiem osiągania wysokiego rozwoju gospodarczego i przewagi konkurencyjnej. Tymczasem konkurencyjność polskiej gospodarki jest w rankingach międzynarodowych oceniana nisko. Na taki stan rzeczy wpływ ma wciąż niski poziom innowacyjności polskiej gospodarki. Według sumarycznego indeksu innowacyjności (SII) Polska w 2006 r. znalazła się na 20 miejscu spośród 25 krajów UE oraz Turcji, Bułgarii, Rumunii, Japonii i USA, a gorszą lokatę zajęły Turcja, Rumunia, Bułgaria i Grecja¹. Liderem europejskiego rankingu jest Szwecja, następne pozycje zajęły Szwajcaria, Finlandia, Dania, Niemcy. W ujęciu globalnym Japonia znajduje się na 5 miejscu, wyprzedzając Niemcy, zaś USA są tuż za Niemcami – na miejscu 7.

Polska znalazła się w grupie państw zaliczonych do krajów tzw. tracących grunt (*loosing ground*). Tak słaby wynik Polski ukazuje skalę problemu polskiej gospodarki w obszarze jej innowacyjności. Wyzwaniem, a zarazem koniecznością, staje się stworzenie kompleksowej polityki państwa, która sprzyjać będzie pokonywaniu w kolejnych latach dystansu między naszymi przedsiębiorstwami a średnią unijną.

¹ Indeks SII tworzy się na bazie 20 wskaźników dotyczących wydatków na B+R, patentów, innowacyjności MSP, finansowania itp. – szerzej: [2; 7, s. 49].

Zdolności innowacyjne polskiej gospodarki zależą od wielu czynników, m.in.: potencjału krajowych firm², atrakcyjności inwestycyjnej regionów, warunków makroekonomicznych i otoczenia prawnego przedsiębiorstw. Do rozwoju innowacyjności niezbędne jest zagwarantowanie jasnych i funkcjonalnych (nadążających za rozwojem nauki i techniki) ram prawnych, np. ochrona własności intelektualnej. Ważnym czynnikiem jest także stworzenie lokalnych rozwiązań podatkowych wspierających innowacyjność, na co wielokrotnie wskazywali polscy przedsiębiorcy.

W jednym z badań mających na celu wskazanie barier innowacyjności i prowadzenia badań własnych na trzecim miejscu (po braku środków finansowych – 58,1% badanych – i wysokich kosztach wdrożenia – 39,7% badanych) ankietowani wymienili brak preferencji (ulg) w systemie podatkowym (34,1% badanych) [6, s. 98]. Odpowiedzią na ten stan rzeczy jest m.in.: Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej [9] obowiązująca od 20 października 2005 r., która to zmodyfikowała już istniejące, a także wprowadziła „nowe” instrumenty finansowe i podatkowe mające służyć zwiększeniu poziomu innowacyjności.

Celem artykułu jest dokonanie przeglądu instrumentów podatkowych wykorzystywanych do wspierania działalności innowacyjnej w Polsce w świetle regulacji obowiązującej od 20 października 2005 r. Ponadto autorka podejmuje próbę oceny – przeprowadzonych w Polsce po wejściu do UE – polskich zmian podatkowych wspierających innowacyjność, w świetle obecnej wiedzy, a także dokonuje ich porównań z systemem ulg podatkowych w innych krajach UE.

W toku rozważań poddano analizie tezę, iż odpowiednio wbudowane w system podatkowy instrumenty podatkowe mogą stanowić ważny bodziec do wzrostu poziomu innowacyjności.

2. Podatkowe instrumenty wsparcia działalności innowacyjnej w Polsce i wybranych krajach UE

Ustawa o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej, która weszła w życie od 20 października 2005 r. wprowadziła kilka instru-

² Wpływ na poziom innowacyjności firm mają m.in.: czynniki demograficzne (wykwalifikowani fachowcy, szeroka wiedza z zakresu zarządzania, techniki i technologii wśród kadr menedżerskich), czynniki finansowe; przede wszystkim dostępne źródła finansowania działalności gospodarczej, czynniki stanowiące o ogólnym rozwoju nauki i techniki.

mentów wsparcia. Jeden z nich służy wsparciu finansowemu (np. instytucja kredytu technologicznego), a pozostałe to instrumenty podatkowe. Wszystkie te narzędzia mają zachęcić do wprowadzania nowych rozwiązań innowacyjnych. Generalnie można w niej wyróżnić pięć instrumentów podatkowych. Są nimi [9].

1. Skrócenie okresu amortyzacji zakończonych prac badawczo-rozwojowych z 36 do 12 miesięcy.

2. Zaliczenie wydatków na prace badawczo-rozwojowe w koszty uzyskania przychodów.

3. Ulga technologiczna polegająca na odliczaniu od podstawy opodatkowania wydatków na zakup nowej technologii.

4. Opodatkowanie 22-procentową stawką podatku VAT usług naukowo-badawczych.

5. Zwolnienia w podatku od nieruchomości i zaliczanie do kosztów uzyskania przychodu (k.u.p.) odpisów na fundusz innowacyjności dokonywanych przez przedsiębiorców posiadających status centrum badawczo-rozwojowego (CBR).

Rozwiązania pierwsze i drugie poddane zostały modyfikacji (skrócono okres amortyzacji i doprecyzowano warunki zaliczania wydatków na B+R do k.u.p.), zaś kolejne trzy rozwiązania to „nowo budowane bodźce podatkowe”.

Za niezwykle pozytywnie oddziałujące na pobudzenie działalności innowacyjnej należy uznać skrócenie okresu amortyzacji zakończonych prac badawczo-rozwojowych z 36 do 12 miesięcy. Ponadto ustawa obowiązująca od 20 października 2005 r. precyzyjnie określiła warunki dokonywania amortyzacji. Obecnie zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób prawnych umożliwia się amortyzowanie kosztów prac rozwojowych zakończonych wynikiem pozytywnym, który może być wykorzystany na potrzeby działalności gospodarczej podatnika, jeżeli [9, art. 22, pkt 1]:

- produkt lub technologia wytwarzania są ściśle ustalone, a dotyczące ich koszty prac rozwojowych są wiarygodnie określone,
- techniczna przydatność produktu lub technologii została przez podatnika odpowiednio udokumentowana i na tej podstawie podatnik podjął decyzję o wytwarzaniu tych produktów lub stosowaniu technologii,
- z dokumentacji dotyczącej prac rozwojowych wynika, że koszty prac rozwojowych zostaną pokryte spodziewanymi przychodami ze sprzedaży tych produktów lub zastosowania technologii.

Z kolei wydatki poniesione przez podatnika na prowadzone prace badawczo-rozwojowe mogą zostać zaliczone w koszty uzyskania przychodów,

o ile nie mogą zostać uznane za wartości niematerialne i prawne. Ustawa o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej doprecyzowuje w tym względzie wcześniejszą regulację obowiązującą przed wejściem do UE. Aktualnie warunkiem zaliczenia kosztów prac badawczo-rozwojowych do kosztów uzyskania przychodów jest zakończenie tych prac i niemożność uznania ich za WNiP, nie ma więc już znaczenia rezultat, jakim zakończą się prace, i to czy efekt prac w postaci produktu lub technologii zostanie wdrożony do produkcji lub bezpośredniego zastosowania. Nie jest również wymagane, aby wyniki prac znalazły odzwierciedlenie w przychodach przedsiębiorstwa, tzn. żeby przychody uzyskiwane w wyniku prowadzonych badań pokryły koszty ich przeprowadzenia [9, art. 21, pkt 2].

Nowym wartym uwagi instrumentem wspierania innowacyjności jest ulga podatkowa, zwana ulgą technologiczną, pozwalająca na odliczanie od podstawy opodatkowania wydatków na zakup nowej technologii w wysokości nie większej niż 50% w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw oraz 30% w przypadku pozostałych firm³.

Ustawa wprowadziła definicję nowej technologii, określając, iż jest to „wiedza technologiczna w postaci wartości niematerialnych i prawnych, w szczególności wyniki badań naukowych i prac rozwojowych, która umożliwia wytwarzanie nowych lub udoskonalonych wyrobów lub usług, która nie jest stosowana na świecie dłużej niż 5 lat” [9, art. 2, pkt 10] – warunek ten potwierdza opinia niezależnej jednostki naukowej (w rozumieniu ustawy o zasadach finansowania nauki).

Odliczeń na zakup nowej technologii można dokonywać w ciągu 3 kolejnych lat podatkowych. Podatnik traci prawo do odliczeń związanych z nabyciem nowej technologii, jeżeli przed upływem trzech lat podatkowych – licząc od końca roku podatkowego, w którym wprowadził nową technologię do ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych – w jakiegokolwiek formie lub części udzieli innym podmiotom prawa do nowej technologii (nie dotyczy to przeniesienia prawa w wyniku przekształcenia formy prawnej oraz łączenia lub podziału dotychczasowych przedsiębiorców dokonywanych na podstawie przepisów kodeksu spółek handlowych) albo zostanie ogłoszona jego upadłość obejmująca likwidację majątku lub zostanie postawiony w stan likwidacji albo otrzyma zwrot wydatków na tę technologię w jakiegokolwiek formie [9, art. 21, pkt 9].

³ Wysokości i warunki określono, uwzględniając wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej w UE (DzU WE C 74 z 10 marca 1998 r. oraz WE C 258 z 9 września 2002 r.).

Ponadto prawa do odliczeń (ulgi) w pierwotnym kształcie ustawy nie nabywali podatnicy, którzy prowadzą działalność na terenie specjalnej strefy ekonomicznej. Ostatnią nowelizacją ustawy o wspieraniu działalności innowacyjnej z 12 maja 2006 r. wprowadzono istotne zmiany zrównujące wszystkie podmioty, co oznacza, że nabycie nowej technologii w drodze zupełnego przeniesienia praw lub tzw. umowy o korzystaniu w drodze licencji będzie uprawniało nabywcę jako podatnika do tej ulgi. Nowelizacja ta ma obowiązywać z mocą wsteczną od 1 stycznia 2006 roku [5].

Istotna dla podatników jest także zmiana zasad opodatkowania działalności badawczej w podatku od towarów i usług (VAT). Od 1.01.2006 r. podatkiem VAT zostały opodatkowane usługi naukowo-badawcze. Wprowadzona stawka wynosi 22%. Do tej pory podatnicy prowadzący działalność naukowo-badawczą nie mieli możliwości odliczenia podatku VAT od nabywanych towarów i usług. Powodowało to zwiększanie kosztów prowadzonych badań naukowych. Oczywiście najkorzystniejszą stawką byłaby stawka 0%, jednak ze względu na dążenia Unii Europejskiej do ujednoczenia stawek podatku VAT w całej Europie mało prawdopodobne wydaje się wynegocjowanie przez Polskę takiej stawki. W związku z tym Polska będzie dążyć do możliwości zastosowania stawki preferencyjnej w wysokości 7%.

Kolejnym i wartym uwagi elementem wprowadzonym do systemu wsparcia działalności innowacyjnej w Polsce od 20 października 2005 r. jest uzyskanie statusu centrum badawczo-rozwojowego⁴. Status ten także łączy się z korzyściami podatkowymi. Centrum badawczo-rozwojowe może tworzyć fundusz innowacyjności z comiesięcznego odpisu wynoszącego nie więcej niż 20% przychodów uzyskanych przez centrum badawczo-rozwojowe w danym miesiącu. Środki funduszu innowacyjności przeznacza się na pokrywanie kosztów prowadzenia badań i prac rozwojowych i obciążają koszty działalności centrum badawczo-rozwojowego. Kwota odpisana na fundusz pomniejszy podstawę opodatkowania. Pamiętać jednak należy, iż w

⁴ Może go uzyskać w myśl art. 12 ustawy przedsiębiorca, który spełnia poniższe warunki:

- przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za rok obrotowy poprzedzający rok złożenia wniosku wyniosły co najmniej równowartość w złotych 800 tys. euro przeliczone według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień roku obrotowego poprzedzającego rok złożenia wniosku,
- przychody netto ze sprzedaży wytworzonych przez siebie wyników badań lub prac rozwojowych stanowią co najmniej 50% przychodów określonych powyżej,
- który nie zalega z zapłatą podatków, składek na ubezpieczenia społeczne i składek na ubezpieczenie zdrowotne.

przypadku niewykorzystania środków funduszu innowacyjnego w danym roku kalendarzowym lub też utraty przez przedsiębiorcę statusu centrum badawczo-rozwojowego środki funduszu innowacyjności zalicza się do przychodów z działalności, co wiązać się może ze wzrostem podstawy opodatkowania w okresie sprawozdawczym.

Ponadto centra te mają możliwość uzyskania pełnego zwolnienia z podatku od nieruchomości (w tym nieruchomości rolnych i leśnych) wykorzystywanych na działalność naukowo-badawczą [3]. Warto w tym miejscu podkreślić, iż jednostkom samorządu terytorialnego przysługuje z budżetu państwa zwrot utraconych dochodów wynikających z tytułu zwolnień z podatków i opłat przyznanych CBR [9, art. 20], co oznacza dodatkowe obciążenie dla budżetu państwa, ale wobec tak niskiego poziomu innowacyjności gospodarki polityka taka stała się koniecznością.

Ostatnim z narzędzi stymulujących działalność B+R jest funkcjonująca od lat zasada stosowania 50-procentowych ryczałtowych kosztów uzyskania przychodu. Praktyka taka niewątpliwie spłaszcza progresję podatkową dla tej grupy podatników, ale jest rozwiązaniem pożądanym, służącym zatrzymaniu twórców i wynalazców w Polsce, a także przyciąganiu zagranicznych twórców, by opodatkowali u nas swoje wynagrodzenia.

Porównanie regulacji obowiązujących w Polsce z zasadami przenoszenia wydatków na B+R do kosztów uzyskania przychodów w innych krajach na świecie pozwala wskazać dwie tendencje. W większości badanych krajów UE (np.: w Niemczech, Hiszpanii, Irlandii, Słowenii, we Włoszech, na Węgrzech) bieżące wydatki związane z prowadzeniem prac badawczych, i to bez względu na ich wynik – a więc także te zakończone wynikiem negatywnym – pomniejszają w całości podstawę opodatkowania w roku, w którym zostały poniesione. Z kolei w Polsce, Czechach, Stanach Zjednoczonych istnieją dwie metody zaliczania wydatków na B+R do kosztów uzyskania przychodów, tj. w koszty bezpośrednio (gdy efekty końcowe nie mogą być uznane za WNiP) lub za pomocą amortyzacji [5]. Należy jednak podkreślić, iż Polska od 20 października 2005 r. ma najkrótszy okres amortyzacji wydatków na B+R stanowiących następnie WNiP, co należy odczytywać jako element znacznie poprawiający sytuację podatników o nastawieniu proinnowacyjnym.

Ponadto warto zauważyć, iż 11 państw wśród krajów OECD stosuje na gruncie podatku CIT odliczenia od podatku, a 7 – odliczenia od podstawy opodatkowania, przy czym w $\frac{3}{4}$ krajów OECD wprowadzono limity odliczeń [1, s. 44]. W Polsce takich limitów nie ma, ale również skala wydatków na B+R jest niska, co nie daje impulsu do ograniczania odliczeń.

Istotną kwestią w rozliczeniach podatkowych jest też fakt rentowności przedsiębiorstw, gdyż te o niskiej rentowności i przy stosunkowo niskiej stawce CIT (19%) nie uzyskują pozytywnych efektów osłony podatkowej pozwalającej na pełne odliczenie nakładów na B+R. W takiej sytuacji warto byłoby sięgnąć po rozwiązania stosowane w innych krajach na świecie. Wśród wartych uwagi są np. rozwiązania polegające na odliczaniu nakładów na B+R od podatków 3 lata wstecz (w Polsce byłaby to sytuacja niedopuszczalna) i co najmniej 5 lat do przodu (w Kanadzie nakłady te są rozliczane nawet 10 lat do przodu, zaś w USA straty, które powstaną z tytułu wydatków na B+R, można rozliczać w okresie 20 lat) [8; 4]. Oczywiście ulgi podatkowe oznaczają utracone wpływy, ale – jak wskazują doświadczenia krajów OECD – utracone wpływy są co najmniej równoważone przez zwiększone nakłady na badania ze źródeł prywatnych. Ponadto przedsiębiorcy, podnosząc poziom innowacyjności, osiągają w długim okresie wyższe dochody, co będzie skutkowało wyższymi wpływami podatkowymi.

Warto także podkreślić, iż w ramach UE obserwuje się zróżnicowanie instrumentów podatkowych w zakresie wsparcia działalności innowacyjnej. Można więc podać przykłady indywidualnych regulacji podatkowych w tym obszarze. W Belgii od 2002 r. funkcjonuje zwiększona stopa odliczenia wydatków na B+R oraz nabywanie patentów. Istnieje też ryczałtowa stawka odliczeń od zysków do opodatkowania na każdego dodatkowego pracownika zatrudnionego w B+R [8; 4].

Zindywidualizowane fiskalne instrumenty wsparcia wydatków na B+R funkcjonują w wielu innych krajach: w Holandii (ulga podatkowa, podobnie jak w USA, sięga 100% wydatków innowacyjnych), Irlandii (ulga innowacyjna maksymalnie wynosi 42% wydatków), we Włoszech (wyłączenie z opodatkowania rejestrowanych zysków). We Francji, Hiszpanii i Grecji funkcjonuje system ulg podatkowych (sięgających od 25-40% wydatków) w podatku CIT. Z kolei w Wielkiej Brytanii wprowadzono kilka instrumentów, tj.: ulgę w podatku od zysków kapitałowych, ulgę podatkową dla małych firm prowadzących B+R oraz specjalny schemat ulg zależny od udziału pracowników zatrudnionych przy B+R w kapitale firmy [8; 4].

Zestawienie stosowanych zasad zaliczania wydatków na B+R w Polsce i wybranych krajach na świecie prezentuje tab. 1.

Tabela 1. Zasady zaliczania wydatków na badania i rozwój do kosztów uzyskania przychodu w wybranych krajach

Kraj	Prace badawczo-rozwojowe zakończone wynikiem pozytywnym	Prace badawczo-rozwojowe zakończone wynikiem negatywnym
Niemcy Włochy Irlandia Słowenia Hiszpania**	Wydatki na B+R zaliczane bezpośrednio do kosztów uzyskania przychodów w momencie ich poniesienia	
Węgry	100% wydatków na B+R zaliczane do kosztów uzyskania przychodu	
Czechy	Wydatki na B+R amortyzowane w ciągu 5 lat	Wydatki na B+R zaliczane do kosztów uzyskania przychodu
Stany Zjednoczone	Wariant 1) Wydatki na B+R zaliczane bezpośrednio do kosztów uzyskania przychodów w momencie ich poniesienia Wariant 2)* Amortyzacja w ciągu 5 lat	Wydatki na B+R zaliczane bezpośrednio do kosztów uzyskania przychodów w momencie ich poniesienia
Polska (od 20.10.2005)	Wydatki na B+R, które stanowią następnie WNiP amortyzowane są w ciągu 1 roku	Wydatki na B+R zakończone i niezaliczane do WNiP zaliczane są do kosztów uzyskania przychodu bez względu na ich rezultat
	Odliczanie od podstawy opodatkowania wydatków na zakup nowej technologii w wysokości nie większej niż 50% w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw oraz 30% w przypadku pozostałych firm. Odliczeń na zakup nowej technologii można dokonywać w ciągu 3 kolejnych lat podatkowych. Opodatkowanie 22% stawką podatku VAT usług naukowo-badawczych. Zwolnienia z podatków lokalnych dla centrum badawczo-rozwojowego	

* Wybór przez podatnika. ** Firmy mogą korzystać ze zwolnienia podatkowego w wysokości 30% wydatków na działalność B+R. Jeżeli poniesione wydatki przekroczą średnie wydatki z poprzednich 3 lat, to stopa 30% odnosi się do średniej, a do wydatków przekraczających średnią stosuje się zwolnienie 50%.

Źródło: opracowanie własne.

3. Wnioski

Oczekiwany rezultatami wejścia w życie ustawy są zmniejszenie dystansu pomiędzy gospodarką Polski a gospodarkami krajów wysoko rozwiniętych oraz zapewnienie polskim przedsiębiorstwom lepszej pozycji konkurencyjnej na krajowym i międzynarodowym rynku. Regulacje obowiązują

jące przed 20 października 2005 r. nie tworzyły sprzyjającego klimatu proinnowacyjnego. Główne problemy, na które wskazywały polskie przedsiębiorstwa, to brak środków finansowych i zachęt podatkowych, które wynagrodziłyby wysokie koszty prowadzonych prac badawczo-rozwojowych i ryzyko ich niepowodzeń.

Ustawa o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej poprawiła ten stan rzeczy, wprowadzając instrumenty zarówno podatkowe, jak i finansowe (kredyt technologiczny) umożliwiające podejmowanie działań proinnowacyjnych. Oceniając instrumenty podatkowe przewidziane w ustawie, należy stwierdzić, że wszystkie one dobrze służą budowaniu zachęt dla działalności proinwestycyjnej. Za szczególnie atrakcyjne postrzegać należy możliwość dokonywania amortyzacji wydatków na B+R zakończonych powstaniem wartości niematerialnych i prawnych już w okresie 1 roku (najkrótszy okres amortyzacji spośród krajów UE) oraz zasady tworzenia i przyznawania zwolnień stosowane wobec centrów badawczo-rozwojowych. Oba te rozwiązania, jak pokazuje praktyka gospodarcza i kolejne zapowiedzi, stanowią szczególnie zachętę dla inwestorów zagranicznych do lokalizowania CBR właśnie w Polsce. Także podatkowa ulga technologiczna stanowić powinna pozytywny instrument, który w połączeniu z kredytem technologicznym daje możliwość podjęcia dochodowej inwestycji i prawie pełny zwrot kosztów jej realizacji. Należy jednak pamiętać o warunkach, jakie ustawodawca przewidział przy korzystaniu z poszczególnych instrumentów; np. wysoki (prawie pełny) zwrot kosztów działalności innowacyjnej będzie możliwy, pod warunkiem że technologia czy prawa przeniesione posiadają absolutny monopol produkcyjny oraz rynkowy, a także gwarancję, że nie są i nie były stosowane na świecie przez okres dłuższy niż 5 lat. Warunki te, choć rygorystyczne, są moim zdaniem pożądane i zmniejszają ryzyko wdrażania w Polsce rozwiązań z tzw. starej technologii, co jest dość często spotykane w praktyce gospodarczej w krajach rozwijających się.

Ulga technologiczna i kredyt technologiczny mają być zachętą kierowaną szczególnie do polskich firm, jednak czy spełnią swoje zadanie? Pierwsze oceny możliwe będą po uzyskaniu danych za 2006 r., ale już dziś w kwestii kredytu technologicznego doświadczenia pokazują, że kwota przeznaczona na ten rodzaj kredytu na lata 2005-2006 jest za mała (120 mln zł, gdy jeden przedsiębiorca może się ubiegać o kredyt w maksymalnej wy-

sokości sięgającej nawet 2 mln zł)⁵. Dość uciążliwa i trudna okazuje się w praktyce cała procedura uzyskania kredytu. Myślę, że skorzystają z tego instrumentu głównie firmy duże i średnie, które poradzą sobie z biurokracją. Dla małych firm technologicznych poprzeczka może się okazać za wysoka.

Pozostaje mieć nadzieję, że omówione instrumenty staną się rzeczywistą zachętą do podejmowania działań proinnowacyjnych i pozwolą przedsiębiorstwom korzystać z dobrodziejstw nowych technologii oraz że nie będą wzorem innych, stosowanych w przeszłości proinwestycyjnych instrumentów, narzędziem raczej trudnym w użyciu.

Na koniec warto podkreślić, iż zupełnie odmienny model wsparcia innowacyjności wybrały kraje w Skandynawii, a więc kraje o najwyższym poziomie innowacyjności. Kraje te nie stosują ulg podatkowych do stymulowania wydatków innowacyjnych. Wynika to z faktu, iż w krajach tych jest relatywnie bardzo duży poziom pomocy bezpośredniej (wydatki na B+R stanowią znaczny procent PKB) i przy obecnych wysokich wydatkach na innowacyjność stosowanie instrumentów podatkowych byłoby zbyt kosztownym rozwiązaniem. Kraje te stosują, i to z powodzeniem, model wsparcia opartego na systemie grantów (dotacji wspierających innowacyjność). W latach 2005-2008 kraje skandynawskie ukierunkowały swoje programy grantów na wybrane gałęzie przemysłu i tzw. technologie przyszłości. Polska ma więc dwie drogi: albo pozostać przy stymulowaniu wydatków innowacyjnych poprzez system preferencji podatkowych i prowadzić monitoring efektywności tych rozwiązań, albo rozważyć rozwiązania skandynawskie.

Literatura

- [1] Bąk M., Kulawczuk P., Szczeniak A., *Bariery rozwoju dziedzin opartych na wiedzy w Europie Centralnej*, Wydawnictwo IBnDiPP, Warszawa 2004.
- [2] *European Innovation Scoreboard 2006, Comparative Analysis of innovation Performance*, <http://www.proinno-europe.eu/inno-metrics.html>.
- [3] http://www.mgip.gov.pl/InfoUstawa_o_innowacyjnosci.doc.
- [4] <http://www.oecd.org>.

⁵ Po raz pierwszy wnioski o kredyt technologiczny można było składać w 2005 r., ale zaledwie przez kilka dni (co wynikało z terminu wejścia w życie ustawy). Przedsiębiorcy zdążyli złożyć ok. 30 wniosków łącznie na ponad 70 mln zł – do finansowania zakwalifikowano 18 wniosków.

- [5] <http://www.pi.gov.pl>.
- [6] Karpińska-Mizielińska W., Smuga T., *Bariery funkcjonowania MSP na jednolitym rynku europejskim w ocenie przedsiębiorców*, „Gospodarka Narodowa” nr 11-12.
- [7] *Przedsiębiorczość w Polsce 2006*, raport Ministerstwa Gospodarki, Warszawa, sierpień 2006.
- [8] *Tax Incentives for Research and Development: Trends and Issues*, OECD, 2005.
- [9] Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej, DzU 2005 nr 179, poz. 1484 z późn. zm.

TAX INSTRUMENTS IN SUPPORT OF INNOVATION PERFORMANCE IN POLAND AND OTHER EU COUNTRIES

Summary

In the latest edition of the annual assessment of the EU members innovation performance, *European Innovation Scoreboard 2006, Comparative Analysis of Innovation Performance*, the Polish economy was ranked 251st among the EU, Japan, and the USA, ahead of just Turkey, Romania, Bulgaria, and Greece. The rating shows the scale of problems that the Polish economy faces in the sphere of innovation performance. Establishing a complex national policy to facilitate covering the distance between our businesses and the European average seems to be both a necessity and a challenging task. An important factor is also creation of local tax solutions in support of innovations.

The article briefly compares the levels of R&D expenditure in Poland and in selected countries of the world. It then goes on to present the tax solutions applied in Poland for innovation support. The article concludes with a preliminary evaluation of the introduced changes against the current economic knowledge.

Magdalena Rękas – dr, adiunkt w Katedrze Mikroekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu – Wydział w Jeleniej Górze.